

**martina
formanová**

P R O S T O R

**nalakuj to
narůžovo**

Martina Formanová
Nalakuj to narůžovo

PROSTOR

**martina
formanová**

**nalakuj to
narůžovo**

PROSTOR | PRAHA | 2021

© Martina Formanová 2021

Photos © archiv Martiny Formanové 2021, Lucie Robinson 2021,
Lenka Hatašová 2021

Cover photo © Lucie Robinson 2021

ISBN 978-80-7260-492-0 (pevná vazba)

ISBN 978-80-7260-490-6 (brožovaná vazba)

Milošovi

/ Sama

Jak to, že už je devět, když já jsem tak strašně nedospalá?

Jo, vlastně. Včera sedm vražd.

To jsem se nemohla ovládnout a zůstat u jedné, u dvou?

Nemohla. Ovládání se zjevně patří mezi moje nejslabší stránky.

Tenhle večerní rituál – pár vyřešených vraždíček coby pohádka na dobrou noc – se v poslední době pěkně zvrhl. Dříve jsem forenzní vyšetřování zločinů sledovala poměrně civilizovaně a nahodile. Od doby, co trávím u televize většinu dne, se mi ale jednotlivé případy postupně

začaly slévat v jeden nekontrolovatelný tok ubodání, uškrcení, zastřelení či otrav jedem. A já sedím v Milošově křesle, tupě těm jatkám přihlížím, ani nevím proč. Snad že tyhle příběhy mají vždy „happy end“ – jeden vrah vyfásne doživotí, druhý dvaadvacet let natvrdo, a tu ženskou, co otrávil milence i manžela, tak tu pošlou na smrt. Paráda.

Dům je tichý a já jsem tu sama. Dívat se v noci na násilí asi vůbec nedává smysl.

Na druhou stranu se však jedná o poměrně logické vyústění pestrého televizního programu, který sleduji během dne: reality show *Můj třísetkilový život*, *Zpackané plastické operace* a zejména pak pořad přinášející zvrácené uspokojení *Dr. Pimple Popper* neboli Doktorka Beďarová. Poté, co jsem zhlédla tyto skvosty kabelového vysílání, je pár mrtvol už jen hezkou třešničkou na dortu. A koukat na něco jiného nejsem schopna.

Zprávy mě nezajímají a u filmů vždy po chvíli zjistím, že jsem ztratila niť příběhu. Myšlenky se mi zatoulávají do šťastnějších časů, případně mi mozek vypne úplně (s tím se ovšem potýkám

dlouhodobě), a když zaměřím svou pozornost zpět na obrazovku, nechápu: *A tohle je kdo? Její bratr? Nebo soused? A proč se jako pohádali?*

Ne. Na hranou tvorbu teď prostě nemám.

V 9:05 volám sestře Simoně. Dnes má ale volno, vybavím si. Počkám tedy, až se vzbudí a ozve se sama.

Ploužím se do kuchyně osvěžit se citronádou a nabudit se kafem. Jenže tam už čeká armáda mých čtyř koček a tří psů.

„Dejte mně pokoj, sobci. Každý myslíte jen na sebe,“ nadávám jim, zatímco otvírám konzervy se žrádlem. Protože já blbec bych si tu kávu ani nevychutnala, kdyby na mě tak hladově a žalostně koukali.

Psi šťastně zblajznou, cokoli jim podám (ráno jsou to jen kostičky na čištění zubů), kočky v momentě, kdy zjistí, že jsem podlehla jejich citovému vydírání, radikálně změni své chování. Najednou se tváří, jako by zrovna dorazily coby porotci na nějakou gurmánskou soutěž, a váhavě zkoumají mou nabídku. *Co nám to tady...* ošklíbají se nad mým dnešním menu, ačkoli ještě před pár dny požadovaly výhradně

značku Sheba s příchutí hovězího ve vlastní šťávě. Dnes by však nejspíš daly přednost tuňákoví nebo krevetám, což jsem já, krutá majitelka, nevycítila.

Že si vůbec lámu hlavu s tím, co si o mně myslí kočky, napomínám se.

Jenže pak si uvědomím, že kromě těch zvířat tu se mnou nikdo jiný není.

Takže co udělám?

Otevřu konzervy s mořskými plody.

Hovězí ve vlastní šťávě dostanou navečer psi, kteří by snědli, cokoli jim nasypu do misek, pravděpodobně včetně hřebíků.

Kdepak kočky. Psi, to jsou parťáci.

/ Starosti a radosti

Skypuju s rodiči.

Nutno říct, že naši jsou sice čtyřicet let šťastně rozvedeni, ovšem posledních zhruba dvacet roků spolu trávívají dovolené i veškeré svátky. Ukázalo se, že klíčem k jejich harmonickému vztahu je sdílení kratších časových úseků – týdne,

maximálně dvou, během nichž jsou ještě schopni ovládnout se a nesklouznout k rozepřím, které nedořešili v roce 1972.

Máma se, jako vždy, strachuje o délku mého spánku, dostatečný přísun vitamínů, o životy svých vnoučat, aktuální povětrnostní podmínky a další asi tisícovku potenciálních rizikových faktorů, jejichž příval se mi podaří zarazit někde před polovinou. I tak probereme více než čtyři stovky druhů nebezpečí, jejichž hrozbu jsem musela vehementně popřít a vyvrátit.

Táta mě informuje o slevách v Tescu, své cestě na polikliniku a ke kontejneru s odpadky, což mi připomene, že jim chci zajistit společný lázeňský pobyt v Luhačovicích, jenž je snad oba přivede na jiné myšlenky.

Až se později, v kalifornském časovém pásmu posunutém o tři hodiny, probudí Simča, absolvuje s nimi tentýž dialog. Po něm bude následovat náš telefonický rozhovor, který konverzaci s rodiči vyhodnotí a pro dnešek uzavře. Se Simou si ale během dne zavoláme ještě několikrát, mluvíme totiž tak často, že to Miloše v počátcích našeho soužití mátló.

„Jé, to je Simča, promiň –,“ vyskočila jsem třeba s mobilem od sledování televize.

„Nevolala ona už před chvílí?“ divil se.

„No ale to mi jen volala, že nemá čas, že se ozve později,“ vysvětlovala jsem s takovou samozřejmostí, že ji záhy Miloš přijal za svou.

Bejvávalo.

/ **Sestry I.**

Venku den jak lusk.

Terasa je obrostlá divokou vinnou révou, na níž již dozrávají tmavě modré kyselkavé hrozny. Na keře trubače rostoucí stranou se slétávají kolibříci. Mám chuť sednout si tam s kávou, pozorovat je, jak slastně nasávají nektar z jeho nádherných květů, a nechat se prohřívat a laskat teplým dopoledním sluncem. Alias program „důchodcův sen“.

Tak to ne, musím přece pracovat.

V počítači kliknu na soubor s názvem *Sestry*, velmi volnou filmovou adaptaci mé první knížky

Skladatelka voňavého prádla. Respektive její asi devatenáctý začátek.

Koukám na ty svoje mladičké protagonistky, variace mne samotné a sestry Simčy, a jsou mi vzdálené jak neandrtálcům hodinky.

Ve verzi rozepsané v době Milošova odchodu jsou tahle naše alter ega dvě odvážné, dychtivé holky, které právě otevírají dveře do života. Co otevírají! Ony je rozkopnou, lačně nedočkavé všeho, co čeká za nimi.

Jo, tohle jsem kdysi byla já.

DUBEN, KVĚTEN 2018

/ V mlze

První týdny po Milošově smrti si pamatuju pouze mlhavě. Ale ne jako v té chuchvalcově bílé mlze, co vás obklopí, když vyjedete lanovkou na Sněžku. Spíš v matně ponuré, jaká bývá v kalných ránech, kdy jste navíc zoufale vyčerpaní.

Synové se museli pár dnů po pohřbu vrátit na univerzity, odletěli i Petr s Matějem.

Umlkly Milošovy oblíbené písničky, které jsme si pouštěli, jako by měl kdykoli vejít a připojit se k nám. Obývánkem se nenese kouř jeho doutníků ani vůně espressa s kapkou Baileys ani zvuk CNN ani, ani...

Jen bílej kocour si každý večer mňoukavě stěžuje, že nikdo nejde spát nahoru.

Ale do ložnice já nemůžu, ve své prázdnotě se zdá ještě větší, neutěšenější. Místo toho jsem si ustlala vedle kuchyně, u sebe v kanceláři, tak ať se kocour v případě námitek laskavě přesune tam a přestane mi připomínat, co už je i tak zřejmé.

Domem se téměř neslyšně pohybovala pouze hospodyně Marissa. Tak potichu zřejmě proto, aby mi nepřipomínala, co rovněž bylo nasnadě – že již není nezbytně nutné, aby docházela pětkrát týdně.

Chtěla si prostě udržet svůj džob, proto se pustila do všeho, co jen bylo možné v domě vylepšit. Tu kolem mě proklouzla s kladivem, tu se šicími potřebami či barvou a natěračskou štětkou. Že budu muset její aktivity alespoň částečně brzdit, jsem s hrůzou zjistila, když jsem ji zastihla, jak přitlouká elektrický prodlužovací kabel k liště po straně pokoje. Činila tak zcela jistě v dobrém úmyslu, aby o něj někdo nezakopl. Jen zázrakem jsem ji zastavila dřív, než se hřebík střetl s proudem a ji naplnila zcela jiná energie, než kterou překypovala obvykle. To by mi ještě scházelo.

/ M Club Forever!

Občas se zase sejdem s naším M Clubem. Už je to pár let, co jsme se začali vídat. Posléze se z těchto našich „schůzí s nulovou agendou“ staly ty nejpříjemnější večere, a ke konci vlastně i jediné společenské příležitosti, jichž se chtěl Miloš účastnit. Pojmenování klubu bylo nasnadě, neboť jména všech čtyř členů začínala na písmeno M. A bylo i nasnadě, proč bylo pro každého z nás tak důležité, že setkání neměla pražádný jiný důvod, než společně strávit čas, jíst, plkat, zpívat. Miloš byl významný, Mia slavná, Marek úspěšný a já – já byla na základce členkou recitačního kroužku.

Marka jsme poznali na podzim 2007.

„Ahoj Martino, přiletíme s Ivankou do New Yorku,“ zavolal mi tehdy Karel (*myšleno Gott; ale neuvedeno z důvodu mého vyjadřovacího minimalismu, nebo možná proto, že psát u přátel příjmení mi zní trochu udavačsky*). „On tam zrovna bude i náš kamarád Marek s přítelkyní, tak bychom si mohli dát večeri všichni dohromady, co říkáš?“

Společný večer nakonec proběhl zcela v Markově režii ve výtečné francouzské restauraci, kde

k lahodným pochoutkám navíc doporučil vína ročníků spojených s událostmi významnými pro naši historii: 1968 a 1989. Po vínech následoval šláftruňk v baru. Kdo by ale myslel na spaní? Neskutečný koncert zábavných historek a vtipů pokračoval dál, takže nás do postelí rozehnaly až první náznaky svítání.

Hned měsíc na to měl Miloš začít připravovat v Národním divadle jazzovou operu *Dobře placená procházka*, což však narazilo na dosti podstatný zádrhel. Jelikož dohodnutý honorář stěží pokrýval letenku 1. třídou, ukázalo se nezbytné najít sponzory, kteří by zafinancovali Milošův pobyt v Praze i další produkční náklady.

No a tu vstoupil znovu na scénu Marek, původně zcela anonymně.

Po pár týdnech celodenních divadelních zkoušek a večerů, které trávil se svou pražskou rodinou, se Miloš rozhodl poděkovat neznámému štědrému mecenáši a povečeřet s ním v restauraci Aromi. K jeho překvapení byl oním velkorysým patronem právě Karlův kamarád. V Aromi s Markem hravě navázali na debaty z newyorského setkání. Posezení, plánované původně na necelé dvě hodinky, se opět protáhlo do časného rána.

Jejich, a potažmo naše, přátelství zpečetily desítky, či spíše stovky společných večerů a zážitků. Markovo světoběžnictví s sebou neslo nejen spoustu zajímavých příhod – od potápění se se žraloky po setkání s domorodci na Papui-Nové Guineji, ale protože žil mezi Prahou a Římem, také lehkost, s níž se dokázal objevit tu v Paříži, tu v Curychu, Lyonu či u nás v Conouši. A tak samozřejmě, jako si jej oblíbil Miloš, ho přijala i Mia. (*Ano, Farrow.*)

S Miou se Miloš neseznámil při práci, nýbrž na hromadném setkání umělců žijících mimo Hollywood.

Né, dělám si srandu!

Miiny děti i vnoučata navštěvovaly stejně jako naši synové místní Montessori školu, jejíž vedení se rozhodlo využít dvou legend světové kinematografie pro jednu z výročních charitativních akcí. Na příjemně strávený společný čas na jevišti školního divadélka jsme navázali i v soukromí.

A tak se poskládal náš šťastný čtyřlístek.

Nechali jsme si všichni natisknout na trička logo M Club, každý narozeninový dort zdobilo dekorativní M a při každé *schůzi* jsme si zapěli písničku „Love“ z jednoho Miina filmu. Já nám

k ní vytiskla a rozdala text, dokonce jsem se zamýšlela, zda bych zvládla zahrát její melodii na ukulule. Jenže to bych musela absolvovat lekce a cvičit, na čemž bohužel můj hudební doprovod ztroskotat.

Během těchto setkání nikdo znenadání nevytáhl scénář, který by *Miloš ideálně režíroval, ale přinejmenším si ho přečetl a opatřil dramaturgickými poznámkami*, nikdo nepožadoval kontakt na Miina agenta, nebo na kohokoli z jejích věhlasných kolegů, nikdo jakoby náhodou Markovi nepředhodil „*skvělý byznys plán, který tutově vydělá mraky peněz, jen jaksi potřebuje subvencovat do začátku*“, nikdo nesháněl informace či drby, kterými by se mohl blýsknout na jiné párty.

Postupně jsme si vybrali restaurace, v nichž se téhle naší podivné, směšné skupince od pětáctýřiceti let nahoru, co si neustále nadšeně připíjela „Na zdraví! Cheers!“ i irským „Sláinte! M Club Forever!“ a pokaždé si zazpívala a řetala se a rozčilovala nad politikou a nespravedlnostmi světa, nedivili, ba naopak, vítali nás coby své nejmilejší hosty. Stačilo zavolat a požádat o rezervaci a pokaždé jsme měli *svůj* stůl

a na něm často i drinky, které už obsluha dopředu znala.

Naše *Forever* bývalo tak euforické, že jsme mu sami uvěřili.

A náhle jsme se ocitli bez toho vlastně nejdůležitějšího článku celého klubu, jenž nás de facto spojil dohromady.

Jídáváme nyní ve stejných hospodách, broukáme si a tlacháme, ale nic už není stejné. A to, co nás teď nejvíc pojí, je společně sdílený smutek.

/ **Růžová došla**

Ten vůbec nejzoufalejší moment poté, co jsem ztratila Miloše, si však pamatuju zcela přesně, neboť přišel naprosto nečekaně.

Konečně jsem se přiměla začít opět chodit do tělocvičny, ale když jsem tam mířila, přepadlo mě dobře známé *mně se nechce*. Projížděla jsem právě středem města New Milford, znechuceně přemítala o činkách a posilovacích přístrojích, když jsem si uvědomila, že stejnou cestou jezdívám do New Yorku.